

1. EAE-KO EKONOMIAREN TESTUINGURUA

1.1 Munduko ekonomiaren bilakaera

Munduko ekonomiak 2008ko krisiaren ondoren izan zuen beherakadatik hamar urtera (munduko jarduera ekonomikoa %0,1 uzkurtu zen 2009an), 2019. urtea hamarkadako BPGaren hazkunderik txikienarekin itxi zen. Merkataritza tentsio gero eta handiagoak, eskari pribatu txikiagoak eta ziurgabetasunak kaltetutako inbertsioak sortutako giro batean, munduko ekonomia %2,9 hazi zen, azken bosturtekoaren batez bestekoa baino puntu erdi gutxiago.

Txina eta AEBak izan ziren munduko ekonomiaren ahultze horren protagonista nagusiak. AEBek ezarri zituzten neurri protekzionistek eta Asiako ekonomiaren erantzunak nazioarteko merkataritza hozten lagundu zuten, eremu ekonomiko guztiei, baina bereziki potentzia esportatzaileei, kalte eginez. Zehatz-mehatz adierazita, Munduko Merkataritza Antolakundeak (MMA) egindako lehen kalkuluaren arabera, merkantzien munduko merkataritzaren bolumena % 0,1uzkurtu zen urte horretan.

Zehatzago adierazita, bi potentzien arteko liskarra 2019 osoan zehar luzatu zen. Herrialde bakoitzak besteari muga zergak etengabe handitzeaz gain, Trump presidenteak Txinan ekoitzi beharreko beste aukera bat ebaluatzeko agindu zien Estatu Batuetako enpresei, ekoizpena AEBetara eramatea barne, eta konpainia estatubatuarrei debekatu egin zien enpresa txinatarrek fabrikatutako telekomunikazio ekipoak erabiltzea. Merkataritza gerraren larriagotze horrek, mahai gainean jarri ziren neurrietako batzuk gauzatu ez baziren ere, kalte egin zien munduko esportazioei ez ezik, nazioarteko inbertsioari eta fabrikazioari ere, enpresarien konfiantza eta merkataritza truke globalak ahultzea eraginez.

Hogeita bi hilabetez etengabeko gatazka komertzialak izan ondoren, 2019ko abenduan bi potentziek su eten bat hitzartu zuten euren merkataritza gerran. Hala ere, eremu handi guztiek ondorioak pairatu zituzten beren esportazio mailan.

Munduko ondasunen merkataritza eremuka
5. taula

Urte arteko aldakuntza tasak eta mila milioi AEBetako dolarrek

	Esportazioak				Inportazioak			
	Balioa	Aldakuntza tasak			Balioa	Aldakuntza tasak		
	2019	2017	2018	2019	2019	2017	2018	2019
Mundua	18.888,7	10,6	9,8	-3,0	19.237,6	11,0	10,2	-2,9
Ipar Amerika	2.553,7	7,3	8,0	-0,5	3.500,7	7,3	8,4	-1,7
AEB	1.645,6	6,6	7,6	-1,1	2.568,4	7,0	8,5	-1,8
Erdi eta Hego Amerika	594,3	13,3	8,4	-6,4	613,9	8,1	11,6	-5,5
Brasil	222,6	17,6	9,9	-7,0	184,1	9,9	19,7	-2,4
Europa	6.923,8	9,4	9,6	-3,0	6.858,4	10,2	9,8	-3,2
Europar Batasuna 28	5.813,2	10,0	9,6	-3,0	5.526,7	11,7	11,4	-3,8
EBE (*)	617,3	24,5	23,2	-3,2	458,3	21,6	8,7	5,1
Errusia	418,8	25,3	25,5	-5,5	254,1	24,5	4,3	2,2
Africa	462,2	18,1	14,2	-4,5	569,1	5,6	11,7	-1,2
Ekialde Hurbila	968,1	14,4	17,7	-12,5	744,4	3,5	1,5	-0,2
Asia	6.769,2	10,8	8,2	-2,0	6.492,9	15,2	12,5	-3,9
Txina	2.499,0	7,9	9,9	0,5	2.077,1	16,1	15,8	-2,7
Japonia	705,5	8,3	5,7	-4,4	720,7	10,6	11,4	-3,7
India	324,2	13,1	8,5	-0,2	483,9	24,4	14,3	-5,9

(*) Estatu Burujabeen Erkidegoa.

Iturria: Munduko Merkataritza Antolakundea (MMA) eta UNTAC.

Analisia balio nominaletan fokatuz, merkantzien munduko esportazioak, bi urtez jarraian %10,0 inguruko hazkundeak jaso ondoren, %3,0 jaitsi ziren. Beherakadak eremu guztietara zabaldutako ziren, bai garatuetara, bai garatzeko bidean daudenetara. Uzkurdura nagusiak Ekialde Hurbilean (-%12,5), Erdialdeko Amerikan eta Hegoaldean (-%6,4) eta Afrikan (-% 4,5) gertatu ziren. Paradoxikoki, AEBak eta Txina, zurrumbilo guztiaren epizentroa eta eragileak izan baitziren, gutxien kaltetutako

herrialdeetakoak izan ziren. Hain zuzen ere, AEBetako esportazioak %1,1 bakarrik uzkurtu ziren; Txinako salmentek, berriz, %0,5eko hazkundea lortu zuten.

Europa, bestalde, nahiz eta bere esportazioen beherakada ez hain nabarmena izan (-%3,0), gerra honek gehien kaltetu zuen eremuetako bat izan zen. Azken urteetan, Europa munduko esportatzaile nagusia bihurtu da. Hala, 2019an saldutako guztiaren %36,9 berak esportatu zuen; ez du lehengairik, ezta erraldoi teknologikorik ere, baina lantegiak ditu. Izan ere, 2008 eta 2013 artean bizitako krisian eremu honetako ekonomia hondoratu zenean, kanpoko eskariak bakarrik eman zuen hazkunderako bultzada. Horren ondorioz, inguruko herrialde askok beren hazkunde eredua lehiakortasunean eta esportazioetan oinarritutako baterantz aldatu zuten, eta, ondorioz, eremu hori (bai Europa, bai Europar Batasuna, bai eurogunea) irekienetako bat bihurtu zen eta nazioarteko merkataritzaren gorabeherak eragin handia izaten dute bertan. Horren ondorioz, merkataritza krisiak Europa ahulago bihurtzen du; izan ere, bere esportazio mailari ez ezik, bere hazkunde motor nagusiari ere eragiten dio, eta barne eskari ahularen mende geratzen da.

Arestian aipatutako hazkundearen eragozpen nagusiari gehitu behar izan zitzaion Europako hauteskundeetatik, Erresuma Batua Europar Batasunetik ateratzeari buruzko akordio faltatik eta gizarte protestetatik eratorritako faktore geopolitikoekin lotutako ziurgabetasuna. Protesta horiek Latinoamerikatik Ekialde Ertainera eta Asiara zabaldu ziren. Manifestariek hainbat herrialdetako kaleak hartu zituzten, gizarte, hezkuntza, osasun eta lan arloetako hobekuntzak exijitzeko eta garraioaren eta erregaiaren prezioen igoera salatzeko. Izan ere, petrolioaren prezioaren gorakada izan zen ekonomiaren bilakaeraren beste baldintzatzaile handietako bat. Petrolioaren prezioa profil baxuarekin hasi zen 2019an, baina gorantz egin zuen LPEE osatzen duten ekoizleek ekoizpenean egindako murrizketen ondorioz. Ondoren, beheranzko bideari ekin zion berriro, Saudi Arabiako petrolio planten aurkako erasoek unean-unean eten zutena.

2019ko amaieran, munduko ekonomia egonkortzen ari zelako zantzuak ikusi ziren, neurri batean, Estatu Batuen eta Txinaren arteko lehen merkataritza akordio bat lortzeak jardueran eragin zituen ondorio positiboengatik, eta akordiorik gabeko Brexit bat izateko probabilitate txikiagoagatik. Halaber, jarduera ekonomikoa lan merkatuaren erritmo onak babestu zuen. Hala, langabezia tasak jaisten jarraitu zuten ekonomia aurreratuetan zein gorabidean daudenetan, eta hainbat herrialdetan, hala nola Erresuma Batuan, minimo historikoak apuntatu ziren. Inflazioa, bestalde, maila globalean kontrolpean egon zen. Ekonomia aurreratuen artean, berriz, sei hamarren jaitsi zen 2018ko mailarekin alderatuta, %1,4ra arte, herrialde nagusien artean zabaldu zen beheranzko joera baten ondorioz. Garatzeko bidean dauden herrialdeetan, aldiz, inflazioa %5,0an kokatu zen, 2018ko

erregistrotik bi hamarren gorago bakarrik. Venezuelan inflazioaren goranzko ibilbide kontrolgabeak, 2019an %19.906,0 hazi zela kalkulatzeko baita, joera horren zati bat azaltzen du.

Ekonomiaren aldagai nagusiak
6. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	BPG erreala		Inflazioa		Langabezia tasa	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Mundua	3,6	2,9	3,6	3,6	--	--
Ekonomia garatuak	2,2	1,7	2,0	1,4	5,1	4,8
AEB	2,9	2,3	2,4	1,8	3,9	3,7
Japonia	0,3	0,7	1,0	0,5	2,4	2,4
Europar Batasuna 28	2,0	1,5	1,9	1,4	6,8	
Alemania	1,5	0,6	2,0	1,3	3,4	3,2
Frantzia	1,8	1,5	2,1	1,3	9,0	8,5
Erresuma Batua	1,3	1,4	2,5	1,8	4,1	3,8
Italia	0,8	0,3	1,2	0,6	10,6	10,0
Espainia	2,4	2,0	1,7	0,7	15,3	14,1
Garapen bidean daudenak	4,5	3,7	4,8	5,0	--	--
Asia	6,3	5,5	2,6	2,3	--	--
Amerika Latinoa	1,1	0,1	6,2	7,1	--	--
Ekialdeko Europa	3,3	2,4	6,1	6,5	--	--

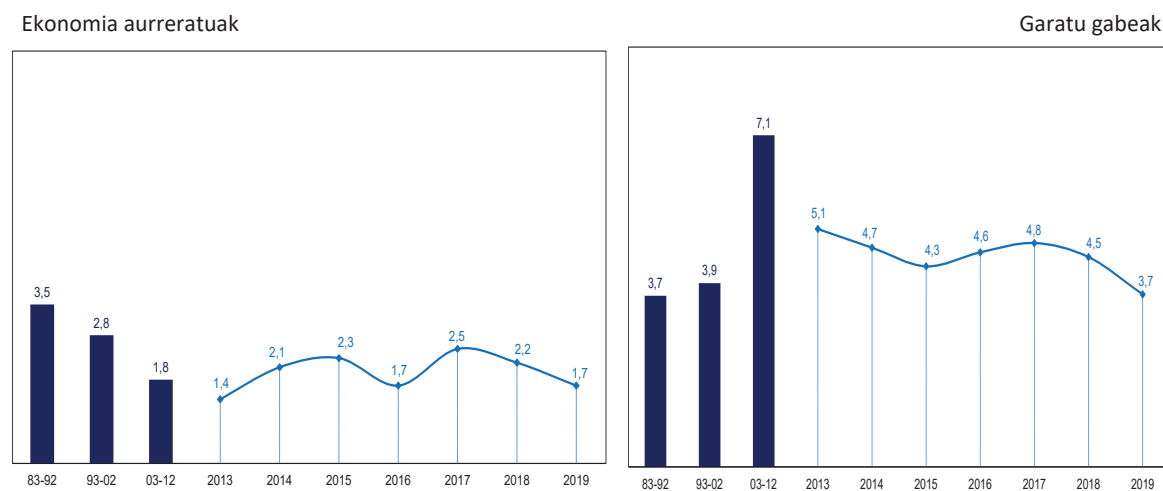
Iturria: NDF.

2020rako aurreikusita zegoen suspertzea bat-batean eten zen urte hasieran Covid-19aren agertzearen ondorioz. Pandemiaren hedapenak eta berau gelditzeko beharrezko neurriek izugarri aldatu zuten munduko ekonomiaren bilakaera. Ordutik geroztik, jarduerak eta enpleguak beherakada nabarmena izan dute, eremu geografikoen arabera orokorra izan dena, eta bereziki handia zerbitzuen sektorean. Erakunde nagusien aurreikuspen guztiak berriz kalkulatu behar izan dira. Oraindik ez da ezagutzen noraino iristen den kalte ekonomikoa, eta zein intentsitate eta iraupen izango dituen. Askotarikoak dira pandemiaren aurrean ekonomiak izango duen bilakaerari buruz aztertzen diren eszenategiak. Horietan guztietan, 2020an BPGaren atzerakada oso nabarmena izango da, nahiz eta 2021ean susperraldi handia aurreikusten den. NDFk %4,9ko beherakada aurreikusi du 2020an munduko ekonomiarentzat, eta %5,4ko hazkundea, berriz, 2021erako.

1.2 Analisia herrialdeka

Azaleratzen ari diren herrialdeek munduko BPGaren ia %60,0 ematen dute; beraz, neurri handi batean, munduko bilakaera baldintzatzen eta markatzen dute. 2019an, talde hori %3,7 hazi zen, tasa garrantzitsua dena, baina azken hamarkadan batez beste izandako %5,1etik urrun dagoena. Faktore kaltegarri garrantzitsuak izan arren, Asiak munduko eskualderik dinamikoena izaten jarraitu zuen (%5,5), baita hazkunde globalari ekarpen handiena egin ziona ere. Hala eta guztiz ere, hazkunde erritmo hori 2018koa baino zortzi hamarren txikiagoa izan zen, eta gero eta gehiago urruntzen da krisi aurreko balioetatik, non kontinentea bi digituetara hazten baitzen.

Barne produktu gordina. Urte arteko aldakuntza tasak) 4. irudia

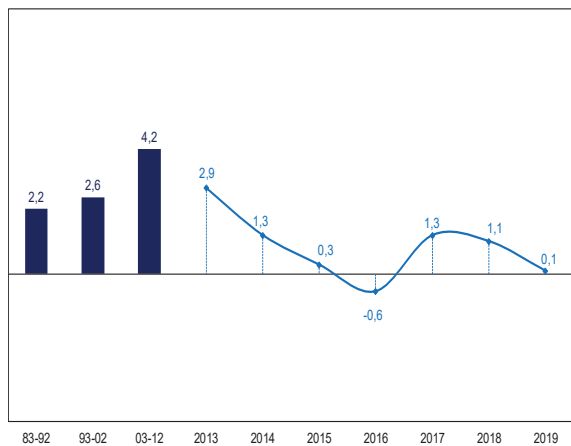
Iturria : NDF.

Dinamismoaren galerak bere ekonomia nagusienetan izan zuen eragina. Hain zuzen ere, Txinak %6,1 egin zuen gora 2019an, 2018ko %6,7aren aldean, eta Pekinek aurreikusitako helburuaren ildotik, jarduera %6,0 eta %6,5 artean handitzea espero baitzuen. Datuak agerian uzten du Txinako ekonomiaren moteltzea, hazkunde minimo berri bat markatu baitu 1990etik. Ameriketako Estatu Batuekin izandako merkataritza gerra gogortu izanak eragin handia izan zuen jarduera ekonomikoan, eta gobernua behartu zuen zorretan oinarrituta ez zegoen hazkunde sustatzeko.

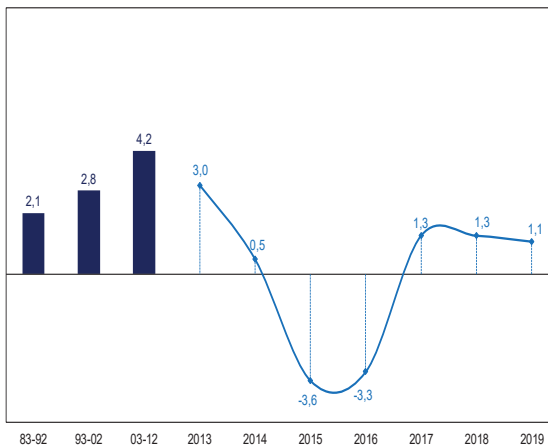
neurriak onartzera, bai eta kontsumoa sustatzeko eta ekonomia suspertzeko diru pizgarriak onartzera ere. Halere, Txinako agintariak defendatzen dute egitura ekonomikoa optimizatzen jarraitu zela 2019an; izan ere, zerbitzuen sektorearen balio erantsia BPGren guztizkoaren %53,9 izan zen jada, 2018ko pisua baino sei hamarren gehiago, industriaren %39,0ren aldean. Datu horiek aukera ematen diete Txinako agintariei eredu aldaketa bati buruz hitz egiteko, manufakturan eta "hazkunde azkarrean" oinarritutako batetik kontsumoan eta "kalitate handiko hazkundera" oinarritutako bestera.

Herrialde garatu gabeen BPGa. Urte arteko aldakuntza tasak
5. irudia

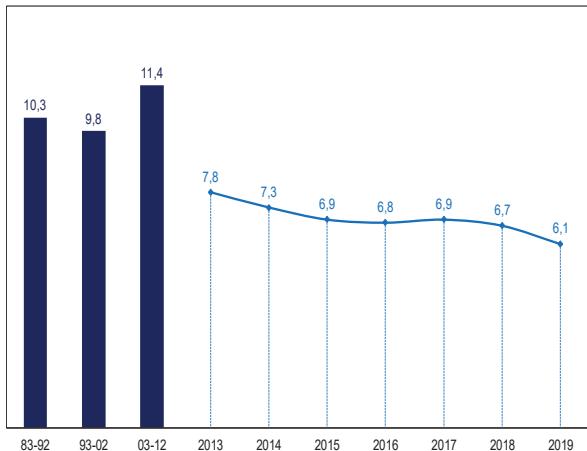
Amerika Latinoa

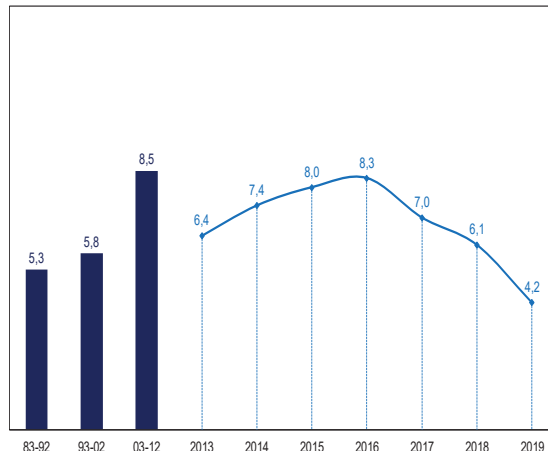
Brasil

Txina

India

Iturria: NDF.

Indiako BPGren %60,0 baino gehiago barne kontsumotik etortzen da. Beraz, mundu mailan bizi den moteltzeko testuinguru batean, esportazioekiko menpekotasun txikiak Indiari nolabaiteko isolamendu maila bat ematen dio. Hala ere, Indiaren jardura ekonomikoa ere beheranzko joerak eraman zuen eta bertako BPGaren hazkunde tasa %4,2an kokatu zen, 2018an erregistratutako maila baino ia bi puntu beherago. Urte hasiera oparoa izan zen arren, 2019an erronka ugari planteatu zituen Indiako ekonomiarentzat, eta, BPGaren moteltzea alde batera utzita, industria ekoizpenaren indizeak ere behera egin zuen, kontsumitzailearen konfiantza okertu egin zen eta langabezia hazi egin zen. Oraingoz, Narendra Modi lehen ministroak herrialdeko ekonomia suspertzeko egin dituen saiakerek ez dute fruiturik eman. Izan ere, India hazkunde handiena izan duen ekonomietako bat izan da, baina azken hamarkadako emaitza txarrenetako bat izan du.

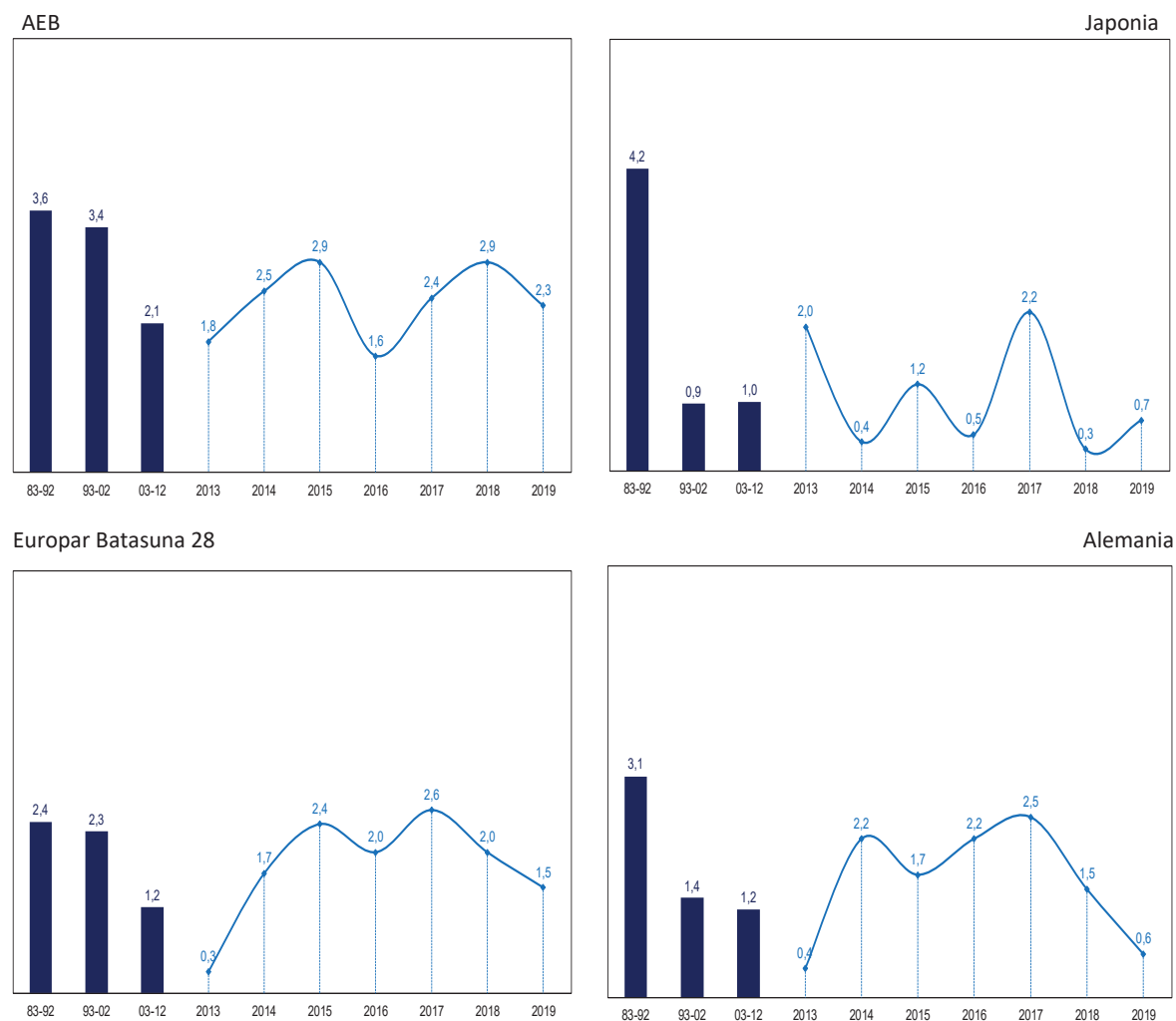
Latinoamerikak espero baino erregistro txikiagoak izan zituen, eta azaleratzen ari diren herrialdeen artean erreferentziazko beste eremu batzuetakoak baino txikiagoak. Hain zuzen ere, %0,1 soilik hazi zen 2019an. Hazkunde urri hori, funtsean, barneko faktoreek azaltzen dute, batez ere ziurgabetasun politikoak eta politika ekonomikoei buruzko zalantzek, nahiz eta kanpoko ingurunea ere ez zen aldekoa izan; izan ere, bazkide komertzial nagusien jardura moteldu egin zen, eta lehengai nagusien prezioak 2014a baino lehen lortutako maximoetatik urrun zeuden. Argentinako ekonomiaren egoera nabarmendu zen, uzurtzen jarraitu baitzuen (-%2,2). Brasilek, berriz, BPGaren %1,1eko hazkundearekin itxi zuen urtea. 2015eko eta 2016ko atzeraldi historikoaren ostean, non bertako BPG %3,6 eta %3,3 jaitsi baitzen hurrenez hurren, Brasilgo ekonomiak ondoz ondoko hiru urtez jarraian gora egin du. Erritmo galera hori gorabehera, BPGaren osaerak hobekuntza nabarmena adierazten du, kontsumo pribatuaren eta inbertsio pribatuaren etengabeko hazkundearekin, eta, beraz, ekonomia sektore publikoarekiko dinamismo independentea erakusten hasi da.

Gorabidean dauden Europako herrialdeen artean, Errusiak ez zuen lortu 2017an hasitako goranzko bideari eustea eta erritmoa galdu zuen berriro. Errusiako ekonomia %1,3 hazi zen 2019an, gobernuak espero zuena baino gutxiago, eta 2018an lortutako %2,5etik urrun. Jardura meatzaritza sektorearen (%2,7) eta finantza sektorearen (%9,7) hazkundera oinarritu zen, eta, aldi berean, herrialdeko burtsa izan zen iaz errentagarritasun handiena lortu zuenetako bat. Aldiz, kontsumoak beherantz jarraitu zuen, azken urteetan bezala, eta 2019an are gehiago moteldu zen.

Ekonomia aurreratuei dagokienez, oro har, %1,7 hazi ziren, 2018an baino puntu erdi bat gutxiago. Zehatzago adierazita, AEBak ez ziren merkataritza gerratik at geratu eta muga-zergen inpaktua ere jasan zuten. Inbertsioak eta kontsumo pribatuak indarra galdu zuten eta hazkundera egindako ekarpena murriztu zuten; kanpo sektoreak, berriz, 0,15 hamarren kendu zion BPGari. Horren

guztiaren ondorioz, AEBetako jardura ekonomikoa %2,3 hazi zen, 2018an baino sei hamarren gutxiago. Lan merkatuak, bestalde, ez zuen motelaldi ekonomikoaren ondoriorik izan, eta %3,7ko langabezia tasarekin itxi zuen urtea, azken berrogeita hamar urteetako maila txikienean.

Ekonomia aurreratuen BPGa. Urte arteko aldakuntza tasak (I)
6. irudia

Iturria: NDF eta Eurostat.

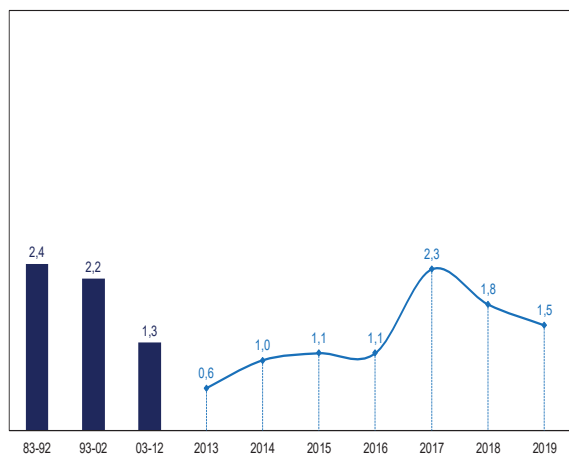
Japonian, ekonomia jarduerak 2018an galdutakoaren zati bat berreskuratu zuen. Urtearen azken txanpan herrialdeari eragin zioten zenbait tifoiren eragin suntsitzailea eta BEZaren %8,0tik %10,0ra arteko igoera gorabehera, kontsumo pribatua pixka bat suspertu zen eta %0,2 hazi zen, aurrerapen eskasa, baina esanguratsua, 2018an izandako hazkunde hutsaren aldean. Inbertsioak indar handiagoz egin zuen gora, eta kanpo sektoreak, 14 hilabete baino gehiago (uztailean izan ezik) erorketa librean daramatzaten esportazioek kaltetuta, hainbat hamarren kendu zizkion jarduerari. Mundu mailako moteltzeak eta bere bazkide komertzial nagusien arteko merkataritza gerrak azaltzen dute kenketa hori. Hala eta guztiz ere, Japoniako BPG %0,7 hazi zen, aurreko erregistrotik lau hamarren gora. Hala ere, Japoniako BPGaren bilakaera zalantzakoa da oraindik; izan ere, gorakada bakoitzaren ondoren beste apaltze bat pilatzen da –kasu batzuetan beste jaitsiera bat ere bai– eta horrek agerian uzten ditu haren egiturazko ahuleziak eta ezinezkoa da susperraldia finkatutzat jotzea. Datu positiboa lan merkatuaren eskutik iritsi zen, non langabezia tasa %2,4an mantendu baitzen, eta, neurri txikiagoan, prezioen bilakaeraren eskutik ere, tonua galdu arren, eremu positiboan mantentzea lortu baitzuten.

Europar Batasuneko BPGak moteltzen jarraitu zuen 2019an eta %1,5ean kokatu zen, aurreko urteko %2,0aren aldean. 2018an erregistratutako moteltzetik urrun, barne eskariaren nahiz kanpo eskariaren dinamismo txikiagoak eragin baitzuen, 2019ko moteltzea nazioarteko merkataritzaren ahultze garrantzitsuaren ondorioa izan zen batez ere, eta horrek ekarri zuen, lehen aldiz hiru urtean, kanpo sektoreak hamarrenak kentzea jarduera ekonomikoari. Zehazkiago adierazita, BPGari lau hamarren kendu zizkion, 2017an eta 2018an lau eta bi hamarren, hurrenez hurren, eman zituen bitartean. Aldeko finantzaketa baldintzen babesari, enpleguaren hobekuntza gehigarrii eta soldaten igoerei esker, kontsumo pribatuak eta inbertsioak 1,9 puntu eman zizkieten BPGari eta 2018an baino portaera hedakorragoa erakutsi zuten. Izan ere, izakinen aldakuntzak eragindako kenketagatik izan ez balitz, eta kanpo sektorearen portaera txarra izan arren, BPGaren hazkundera 2018an erregistratutako mailaren antzekoa izango zatekeen.

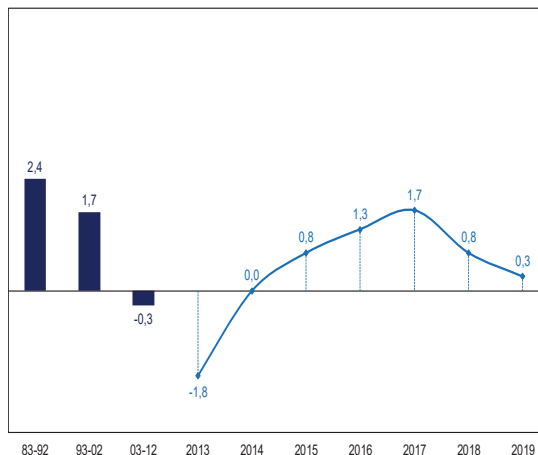
Xehetasun handiagoz, Europako ekonomiarik handienak 2019an eskuratu zuen 2013tik izandako hazkunderik txikiena, merkataritza gerrak, Brexitak eta automobilaren industria nazionalaren arazoez eraginda. Esportazioak, Alemaniako ekonomiaren zutabea baitira, %1,0 baino ez ziren hazi, eta inportazioak, berriz, %2,5. Kontsumo pribatua %1,6 handitu zen eta ekipo ondasunetan egindako inbertsioak apenas egin zuen aurrera (%0,4), sektore pribatuak ekonomiaren etorkizuneko bilakaerari buruz dituen zalantzak agerian utziz. Izan ere, Alemaniako ekonomiak moteltze zantzuak erakutsi zituen 2019an, eta beldur ziren atzeraldi teknikoan sartuko ote zen, apiriletik ekainera bitarteko aldia eta urria-abenduari dagokiona negatiboan (hiruhileko arteko tasetan) itxi baitziren. Horren guztiaren ondorioz, Alemaniako urte arteko BPGa %0,6koa izan zen, 2018an baino bederatzi hamarren txikiagoa, eta 2013tik izan duen mailarik txikiena.

Ekonomia aurreratuen BPGa. Urte arteko aldakuntza tasak (II)
7. irudia

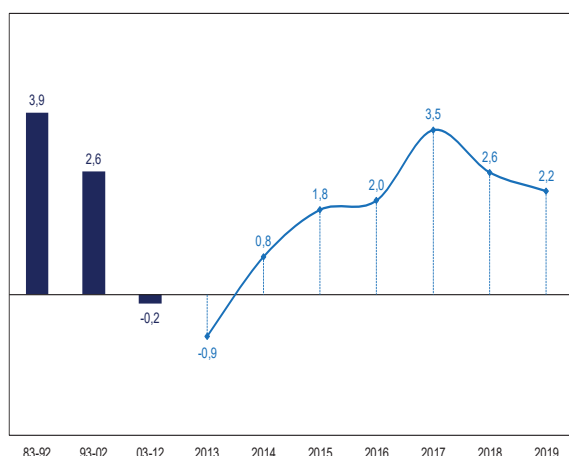
Frantzia

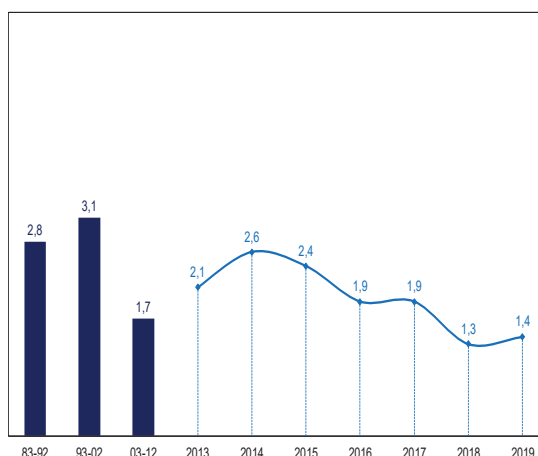
Italia

Portugal

Erresuma Batua

Iturria: Eurostat.

Frantziako ekonomia ez zuten arestian aipatutako kanpo ziurgabetasunek bakarrik mugatu. Gizarte mugimenduek ere baldintzatu zuten jardura ekonomikoa eta politikoa. 2018. urtearen amaieran hasi zen eta 2019. urtearen zati handi batean zabaldu zen erreforma sozialak eta fiskalak eskatzeko txaleko horien mugimenduari, Frantzian hamarkadetan bizitako garraio greba luzeena gehitu zitzaion, pentsio sistemaren erreformaren aurka deituta. Hala ere, nahiz eta beldur izan mobilizazioek kontsumo pribatuan eragin handia izango zutela, kontsumo pribatuak ez zuen etsi,

eta 2018an baino bizitasun handiagoa erakutsi zuen. Are gehiago, inbertsioak 2018ko erregistroa gainditu zuen, eta %4,2 handitu zen. Beste behin ere, kanpo sektorearen beherakada, zehazki esportazioen moteltzea, izan zen hazkundera baldintzatu zuen faktorea, %1,5ean kokatu baitzen, 2018an lortutako erregistroa baino hiru hamarren beherago.

Italian, Europako Batzordearekin izandako arazo politikoek eta zerga arloko tentsioek jarduera ekonomikoaren bilakaeraren zati bat markatu zuten. Izan ere, kontsumo publikoan eta, neurri txikiagoan, inbertsioan eragina izan zuten, 2018ko mailarekin alderatuta puntu bat eta erdi baino gehiago galdu baitzituen. Orobat, ezegonkortasunak eragin negatiboa izan zuen konfiantzan eta kontsumo pribatuan, %0,4ko hazkunde apatikoa lortu baitzuen, gainerako agregatuen narriadura konpentsatzeko nahikoa izan ez zena. Esportazioak, berriz, nabarmen moteldu ziren. Horren guztiaren ondorioz, Italiako ekonomia %0,3 hazi zen, 2014tik izan duen daturik txarrena baita, baina Italiako gobernuaren aurreikuspena baino pixka bat hobea izan zen, %0,1eko igoera kalkulatu baitzuen.

Portugalek, berriz, %2,2ko hazkundearekin itxi zuen 2019a, Europar Batasuneko handienetako bat delarik. Inbertsioaren sendotasunak kontsumo pribatuaren dinamismo txikiagoa konpentsatu zuen. Hala ere, kontsumo pribatua %2,2 hazi zen. Batasuneko gainerako herrialdeetan bezala, esportazioak nabarmen murriztu ziren ezegonkortasunaren eta beldurraren ondorioz, nahiz eta erritmo nabarmenean hazten jarraitu zuten. Erresuma Batuak, azkenik, Europar Batasuneko kide gisa egin duen azken urtean, alde batera utzi zuen eremuak nahiz merkataritza bazkide nagusiek izandako beheranzko joera, eta %1,5 hazi zen, aurreko erregistroa baino bi hamarren gehiago. Liberaren errebalorizazioak eragin positiboa izan zuen familien erosteko ahalmenean, eta horrek kontsumoan eta inbertsioan, zeinak hazkunde positiboak berreskuratzea lortu baitzuen 2018an jasandako uzkurduraren ondoren. Paradoxikoki, eta bere dibisaren indarra gorabehera, herrialdearen esportazioak modu indartsuan hazi ziren (%5,0) eta inportazioak baino gehiago.

Europar Batasunean ezegonkortasuna eta hazkunde erritmo oso txikia egon arren, lan merkatuak 2013an hasitako hobekuntzarekin jarraitu zuen. Hala, Europar Batasuneko langabezia tasa %6,3koa izan zen 2019an, 2000. urtean serie historikoa hasi zenetik erregistratutako mailarik txikiena baita. Eremua osatzen duten ia herrialde guztiek hobetu zituzten balioak aurreko urtearekin alderatuta, eta 2019an 1.200.000 lanpostu baino gehiago berreskuratu ziren. Are gehiago, eremuko 28 herrialdeetatik 16k 2019a itxi zuten krisiaren hasieran baino lan merkatu onbideratuagoekin, Europar Batasuna bere osotasunean barne. Langabezia tasarik altuenak Greziakoak (%17,3), Espainiakoak (%14,1) eta Italiakoak (%10,0) izan ziren, herrialde horien langabezia tasak bi zenbakitan jarraitzen baitu.

Inflazioa, azkenik, 2019an kontrolpean egon zen eta Europako Banku Zentralak (EBZ) ezarritako helburuaren azpitik. Europar Batasunak %1,5eko inflazioarekin itxi zuen 2019a. Herrialdeka, prezioen igoera Hungariaren %3,4 eta Portugalen %0,3 artekoa izan zen.

1.3 Espainiako ekonomia

Espainiako ekonomia %2,0 hazi zen 2019an, gobernuak aurreikusitakoa baino hamarren bat gutxiago eta aurreko urteko %2,4 baino lau hamarren beherago. Honekin sei urtez jarraian egin du gora, nahiz eta 2019koa 2014tik, hots, susperraldia hasi zen urtetik, jaso duen tasa txikiena den. Sei urteko aldi horretako maximoa 2015ean lortu zen, %3,8ko hazkundearekin. Iazko hazkundeak oraindik igoera sendoa suposatu du, merkataritza tentsioak, Brexitak, Txinaren erritmo galerak, eurogunearen moteltzeak eta automobilaren zailtasunek markatu duten urte batan, eta euroguneak erregistratutako BPGa baino zazpi hamarren handiagoa izan da.

Dinamismoaren galera hori kontsumo pribatuaren bultzada txikiagoaren ondorioa izan zen, krisiaren ondoren bizi izan zuen errebotea agortu ondoren moteltze mailakatuarekin jarraitu zuena. 2019an, gutxieneko soldata %22,3 igo zen, soldatapeko langileen ordainsaria %3,2 igo zen administrazio publikoetan eta %1,6 nekazaritzakoa ez den sektore pribatuan. Igoera horiek krisiaren hasieratik izandako handienak dira. Hobekuntza horiek egon ziren arren, kontsumoak 2013. urtean susperraldia hasi zenetik izandako portaera okerrenera erakutsi zuen. Inbertsioari ere kalte handia egin zitzaion, batez ere etxebizitzetara eta eraikuntzetara bideratutakoa (%0,8) eta, neurri txikiagoan, ekipamendurako ondasunetara bideratutakoa (%2,6), biak ere murriztu baitziren, ziurgabetasuna areagotu eta konfiantza murriztu zelako. Aitzitik, gastu publikoa %2,3 hazi zen, 2018an baino lau hamarren gehiago eta hamar urteko igoera handiena izan zuen, 2019an egindako hauteskunde deialdien ondorioz. Horren guztiaren ondorioz, barne eskariak 1,5 puntu ekarri zizkion jarduera ekonomikoari.

Kanpoko eskariak, berriz, puntu erdiko hazkundea ekarri zion hazkundeari. Atzean geratu da 2018an egindako kenketa puntuala. Lehiakortasun irabaziek eutsi egin zieten esportazioei, 2018koa baino erritmo biziagoan hazi baitziren, eta inportazioek, kontsumo pribatuaren ildotik, tonua galdu zuten. Jarduera ekonomikoaren erritmoa txikiagoa izan arren, Espainiako ekonomiak hazkunde orekatua izan zuen, eta ekarpen positiboak izan ditu bai barneko eskariaren aldetik bai kanpoko eskariaren aldetik.

Eskaintzari dagokionez, lehen arloa izan ezik, gainerako adar guztiek, maila agregatuan, hazkunde positiboak eskuratu zituzten. Jardueraren datu oraindik onek, enplegua sortu zuten. 2019an, 406.000 lanpostu baino gehiago sortu ziren, lanaldi osoko lanpostu baliokidetan neurtuta. Horrek esan nahi du urteko batez besteko igoera %2,3 izan zela, 2018an erregistratutakoa baino bi hamarren txikiagoa. Azkenik, inflazioa urtarrilean %1,0an hasi ondoren, KPIaren urte arteko tasaren bilakaera goraka joan zen apirilera arte (%1,5era arte igo zen), eta abuztuan %0,1era jaitsi zen. Prezioak azaroan hasi ziren suspertzen, %0,4ko tasa batekin, eta urtea % 0,7an amaitu zuten, 2018ko itxiera baino puntu bat beherago.

Espainiako ekonomiaren taula makroekonomikoa
7. taula

Urte arteko aldakuntza tasak

	2014	2015	2016	2017(B)	2018(A)	2019(A)
Azken kontsumoko gastua	1,1	2,7	2,3	2,5	1,9	1,4
-Familien gastua kontsumoan	1,7	2,9	2,6	3,0	1,8	1,1
-Administrazioaren gastua kontsumoan	-0,7	2,0	1,0	1,0	1,9	2,3
Kapital eraketa gordina	4,1	4,9	2,4	5,9	5,3	1,8
Esportazioak	4,5	4,3	5,4	5,6	2,2	2,6
Inportazioak	6,8	5,1	2,6	6,6	3,3	1,2
BPG	1,4	3,8	3,0	2,9	2,4	2,0
Nekazaritza, abeltzaintza, basogintza,	-1,3	4,7	4,8	-3,0	5,9	-2,6
Erauzketa industriak eta manufaktura	1,3	3,0	4,1	3,1	-0,4	0,6
Eraikuntza	-1,3	5,4	3,9	4,9	5,7	3,5
Zerbitzuak	1,1	3,1	2,4	2,9	2,7	2,6
Produktuen gaineko zerga garbiak	6,1	9,6	5,2	2,8	1,2	-0,1
Gogoratzekoak:						
-Kontsumo prezioen indizea	0,2	-0,5	-0,2	2,0	1,7	1,7
-Enplegua	1,0	3,2	2,8	2,8	2,5	2,3

(B) Behin-behinekoa (A) Aurrerapena.

Iturria: INE.